

Warsztaty dla dzieci jękających się i ich rodziców jako źródło wsparcia dla wszystkich uczestników

Workshops for children who stutter and their parents as a source of support for all participants

Aleksandra Boroń | Izabela Michta | Katarzyna Romaniuk | Agata Sakwerda | Katarzyna Węsierska

Wprowadzenie:

Terapia grupowa jest od wielu lat szeroko stosowana w przypadku różnych zaburzeń w komunikowaniu się (Goldberg, 1993; Graham, Arent, 2004). Czynniki związane z udziałem w procesie grupowym, które przyczyniają się do zdrowienia bądź osiągnięcia dobrostanu członków grupy to przede wszystkim: wzbudzanie nadziei, uniwersalność, psychoedukacja, altruizm, korekcyjne odtworzenie pierwotnej grupy rodzinnej, rozwój umiejętności społecznych, naśladowanie, uczenie się przez doświadczenie interpersonalne, spójność grupy, *katharsis* oraz czynniki egzystencjalne (Yalom, Leszcz, 2006). Ścisła współpraca z rodzicami/opiekunami jękających się dzieci ma istotny wpływ na powodzenie terapii. Równoległa praca terapeutyczna, mająca na celu wspieranie dzieci i ich rodziców, przyczynia się do lepszego funkcjonowania dziecka oraz całej rodziny. Niezbędne składniki terapii to dzielenie się z rodzicami aktualną wiedzą na temat jękania i odpowiedniego reagowania na nie, informacji dotyczących przebiegu terapii oraz roli opiekunów we wzmacnianiu dzieci w środowisku domowym i poza nim, jak również uwolnienie rodziców z poczucia winy czy wstydu, zapewnienie im wsparcia emocjonalnego (Sandrieser, Schneider, 2015).

Warsztaty LOGOLab dla dzieci jękających się i ich rodzin:

- organizowane na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach raz w miesiącu przez cały rok akademicki;
- odbyły się 4 edycje warsztatów;
- liczebność grup: od 10 do 15 uczestników (łącznie wzięło w nich udział 50 dzieci wraz z rodzicami);
- w okresie pandemii Covid-19 spotkania odbywały się online (platforma Zoom);
- w warsztatach zaangażowani byli doświadczeni specjaliści (m.in. logopedzi, psychologowie) i wolontariusze (studenci logopedii i członkowie polskich grup samopomocy).

Formy zajęć:

- działania integrujące grupy;
- quize, prezentacje, odgrywanie scenek, eksperymenty behawioralne (np. krótkie wywiady z przechodniymi);
- webinary dla różnych grup odbiorców (osób ze środowiska dzieci uczestniczących w warsztatach).

Cele:

- edukowanie i odczulanie na jękanie - zmiana postaw względem jękania;
- formowanie korzystnych wzorców zachowań - poprawa jakości funkcjonowania i życia.

Tematyka:

- wiedza na temat komunikacji i jękania;
- samopomoc i wsparcie grupy;
- doświadczenie wsparcia poprzez zabawę, czerpanie ze wspólnych doświadczeń, rozwijanie kompetencji interpersonalnych i społecznych;
- motywowanie do terapii;
- praca nad umiejętnościami zarządzania swoją mową;
- radzenie sobie z mobbingiem szkolnym.

Wnioski:

I. Wybrane korzyści według rodziców:

- wzmocnienie kompetencji rodzicielskich i poczucia sprawstwa;
- pogłębienie wiedzy o jękanii i odczulenie na jękanie;
- wzmacnianie równowagi psychicznej;
- możliwość poznania i skonfrontowania metod terapii i technik logopedycznych;
- usprawnianie komunikacji w rodzinach;
- stymulowanie gotowości do szerzenia tej wiedzy.

II. Wybrane korzyści według studentów:

- możliwość łączenia teorii z praktyką;
- poszerzenie wiedzy o jękanii i kompetencji związanych z terapią tego zaburzenia;
- zdobywanie umiejętności do wdrażania praktyki logopedycznej opartej na pracy z rodziną (family-oriented model of intervention);
- poznanie strategii z zakresu profilaktyki logopedycznej, w tym edukacji włączającej i antydyskryminacyjnej.

III. Dodatkowe korzyści według terapeutek:

- forma online dała możliwość rozszerzenia działań na całą Polskę w okresie pandemii;
- upowszechnianie wiedzy o jękanii - poprzez opracowanie dokumentalnych materiałów filmowych adresowanych do różnych grup odbiorców (m. in. LOGOLab - *Twój uczeń się jęka - to wyzwanie, ale masz potencjał, by go wesprzeć; Budujmy świat, który rozumie jękanie; Oswajamy jękanie - opinie dzieci, rodziców i wolontariuszy; Porozmawiajmy o jękanii. Rodzice - rodzicom; Wywiady z uczestnikami warsztatów LOGOLab*); dostęp: www.logolab.edu.pl

Podziękowania:

Organizatorzy dziękują wszystkim uczestnikom warsztatów (dzieciom, rodzicom, zaproszonym gościom i wolontariuszom) oraz władzom Wydziału Humanistycznego UŚ.

Aleksandra Boroń
aboron@logopeda-24.pl

Izabela Michta
izabela.michta@op.pl

Katarzyna Romaniuk
kasia.romaniuk@interia.pl

Agata Sakwerda
asakwerda@centrumlogopedyczne.com.pl

Katarzyna Węsierska
katarzyna.wesierska@us.edu.pl

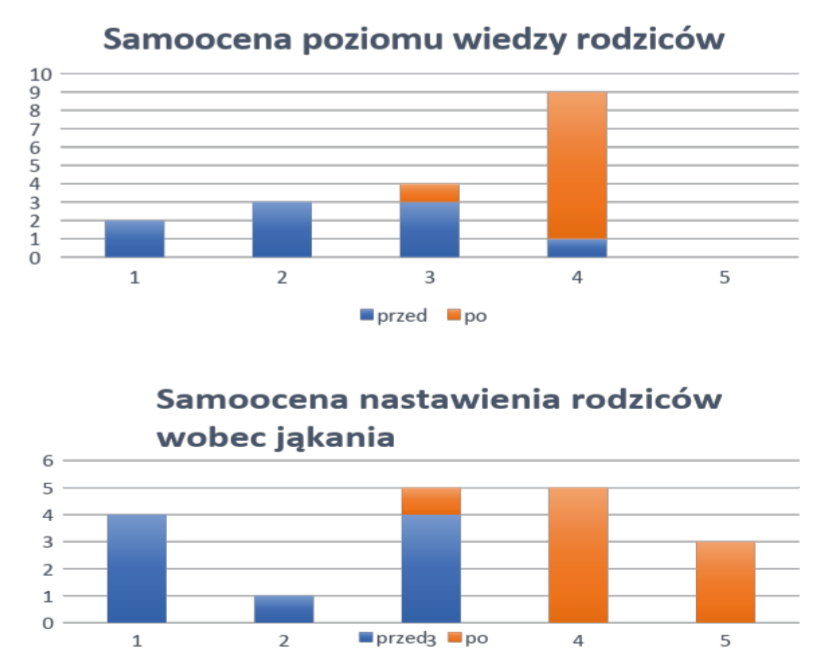
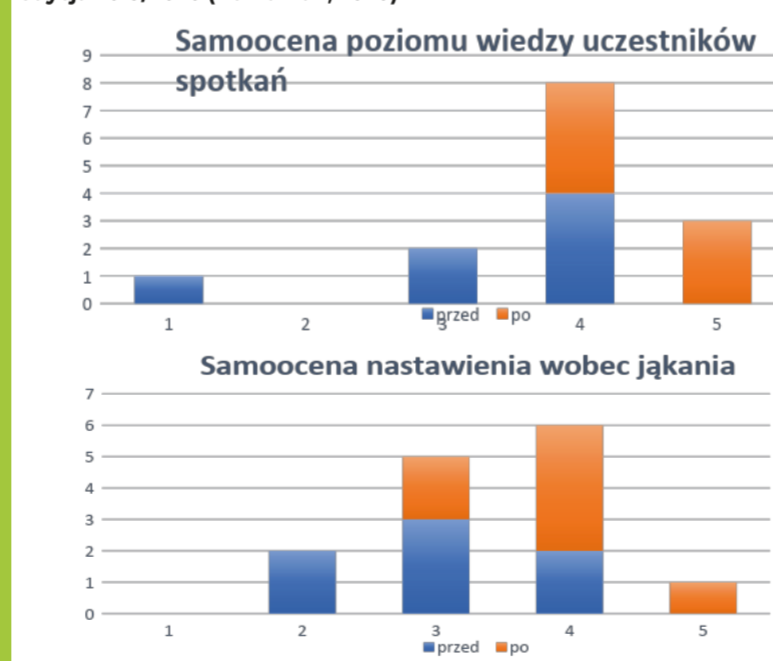
UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Sondowanie opinii uczestników warsztatów LOGOLab - wyniki:

edycja 2018/2019 (Węsierska i in., 2019)

	Rodzice	Wolontariusze
Zmiana	Wszyscy uczestnicy zauważyli zmianę w następujących obszarach: - nastawienie i sposób myślenia - przekonania na temat tego, co pomaga dzieciom z jękaniiem - wiedza na temat jękania a także zmianę po stronie dzieci	12 osób zauważyło zmianę: - perspektywy - przekonań na temat tego, co pomaga dzieciom z jękaniiem - postaw i sposobu myślenia - wiedzy na temat jękania
Korzyści	<ul style="list-style-type: none"> Zrozumienie, czym jest jękanie Poznanie innych rodziców dzieci z jękaniiem Wymiana doświadczeń Wsparcie ze strony innych rodziców Radzenie sobie z jękaniiem Zaproszeni goście - osoby jękające się Odczucie ulgi (nie jesteśmy winni jękania dziecka) Wyjątkowość osób z jękaniiem Inna perspektywa patrzenia na osoby z jękaniiem Cierpliwość podczas słuchania osoby z jękaniiem Rzetelna wiedza na temat jękania Wskazówki, porady 	<ul style="list-style-type: none"> Zdobycie wiedzy użytecznej podczas studiów Spotkanie osób z jękaniiem Emocje Spotkanie dzieci z jękaniiem Spotkanie rodziców dzieci z jękaniiem
Kompetencje	Bardzo wysoki: 1 Wystarczający: 1 Niewystarczający: 2 Wzrost kompetencji: 1	W pełni: 2 Niewystarczająco: 3 Trudno powiedzieć: 1 Wzrost kompetencji: 8
Oczekiwania	Bardziej niż oczekiwano: 1 Spełnione: 3 W dużym stopniu: 1	Zostały spełnione: 10 W dużym stopniu: 1 Po części spełnione: 1 Bez określenia stopnia: 2

edycja 2019/2020 (Romaniuk, 2020)

edycja 2020/2021

	Rodzice
Zmiana	<ul style="list-style-type: none"> „Zmiana w postawie”. „Większa pewność siebie.” „Sposób myślenia o jękaniiu, sposób rozmowy z dzieckiem i osobami z otoczenia, oswojenie z mówieniem o jękaniiu, spokój w myśleniu o przyszłości dziecka.” „Jestem spokojniejsza o syna i wiem, jak mu pomóc.”
Korzyści	<ul style="list-style-type: none"> „Duże wsparcie emocjonalne, zdobyta wiedza.” „Zrozumienie problemu i kształtowanie właściwej postawy.” „Nie jesteś sam. Są inni, którzy spotkali się z podobną sytuacją. Dzięki warsztatom można przekonać się, co czują i jak radzą sobie z codziennością.” „Wiem, jak pomóc dziecku, jak je ochronić, jak wspierać.” „Podczas warsztatów oswoisz jękanie, nauczysz się o nim mówić i z podniesioną głową spojrzysz w przyszłość. Dają siłę i moc, wiedzę i wiarę w codziennym życiu z jękaniiem.”

Bibliografia:

- Dell, C.W. (2008). *Terapia jękania u dzieci w młodszym wieku szkolnym. Podręcznik dla logopedów*. Oficyna Wydawnicza Impuls.
- Goldberg, S.A. (1993). *Clinical intervention: A philosophy and methodology for clinical practice*. Macmillan.
- Graham, M.S., Arent, J. (2004). A discipline-wide approach to group treatment. *Topics in Language Disorders*, 24, 105-117.
- Romaniuk, K. (2020). *Wpływ udziału w spotkaniach grupy terapeutycznej LOGOLab na dzieci jękające się i ich rodziców*. Niepublikowana praca dyplomowa, Uniwersytet Śląski w Katowicach.
- Sandrieser, P., Schneider, P. (2015). *Stottern im Kindesalter*. Georg Thieme Verlag.
- Węsierska, K., Boroń, A., Michta, I., Sakwerda, A. (2019, czerwiec). *Group therapy meetings for children who stutter and their families as a source of empowerment for all attendees*. Referat zarezentowany podczas the 13th International Stuttering Association World Congress, Hveragerdi, Islandia.
- Yalom, I., Leszcz, M. (2006). *Psychoterapia grupowa. Teoria i praktyka*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Warsztaty dla dzieci jękających się i ich rodziców jako źródło wsparcia dla wszystkich uczestników

Workshops for children who stutter and their parents
as a source of support for all participants

Aleksandra Boroń

Izabela Michta

Katarzyna Romaniuk

Agata Sakwerda

Katarzyna Węsierska

Wprowadzenie:

Terapia grupowa jest od wielu lat szeroko stosowana w przypadku różnych zaburzeń w komunikowaniu się (Goldberg, 1993; Graham, Arent, 2004). Czynniki związane z udziałem w procesie grupowym, które przyczyniają się do zdrowienia bądź osiągnięcia dobrostanu członków grupy to przede wszystkim: wzbudzanie nadziei, uniwersalność, psychoedukacja, altruizm, korekcyjne odtworzenie pierwotnej grupy rodzinnej, rozwój umiejętności społecznych, naśladowanie, uczenie się przez doświadczenie interpersonalne, spójność grupy, *katharsis* oraz czynniki egzystencjalne (Yalom, Leszcz, 2006). Ścisła współpraca z rodzicami/opiekunami jękających się dzieci ma istotny wpływ na powodzenie terapii. Równoległa praca terapeutyczna, mająca na celu wspieranie dzieci i ich

rodziców, przyczynia się do lepszego funkcjonowania dziecka oraz całej rodziny. Niezbędne składniki terapii to dzielenie się z rodzicami aktualną wiedzą na temat jękania i odpowiedniego reagowania na nie, informacji dotyczących przebiegu terapii oraz roli opiekunów we wzmacnianiu dzieci w środowisku domowym i poza nim, jak również uwolnienie rodziców z poczucia winy czy wstydu, zapewnienie im wsparcia emocjonalnego (Sandrieser, Schneider, 2015).

Warsztaty LOGOLab dla dzieci jękających się i ich rodzin:

- organizowane na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach raz w miesiącu przez cały rok akademicki;
- odbyły się 4 edycje warsztatów;
- liczebność grup: od 10 do 15 uczestników (łącznie wzięło w nich udział 50 dzieci wraz z rodzicami);
- w okresie pandemii Covid-19 spotkania odbywały się online (platforma Zoom);
- w warsztatach zaangażowani byli doświadczeni specjaliści (m.in. logopedzi, psychologowie) i wolontariusze (studenci logopedii i członkowie polskich grup samopomocy).

Formy zajęć:

- działania integrujące grupy;
- quizy, prezentacje, odgrywanie scenek, eksperymenty behawioralne (np. krótkie wywiady z przechodniami);
- webinary dla różnych grup odbiorców (osób ze środowiska dzieci uczestniczących w warsztatach).

Cele:

- edukowanie i odczulanie na jąkanie
 - zmiana postaw względem jąkania;
- formowanie korzystnych wzorców zachowań - poprawa jakości funkcjonowania i życia.

Tematyka:

- wiedza na temat komunikacji i jąkania;
- samopomoc i wsparcie grupy;
- doświadczanie wsparcia poprzez zabawę, czerpanie ze wspólnych doświadczeń, rozwijanie kompetencji interpersonalnych i społecznych;
- motywowanie do terapii;
- praca nad umiejętnościami zarządzania swoją mową;
- radzenie sobie z mobbingiem szkolnym.

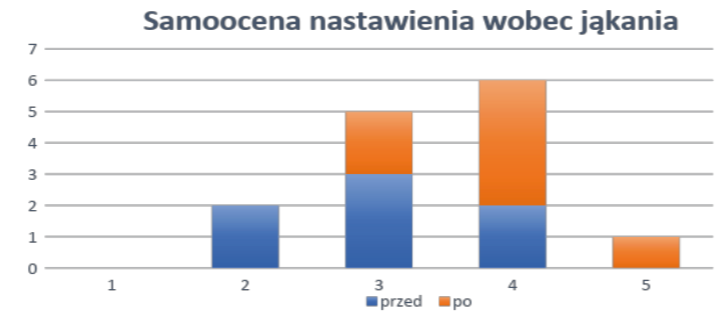
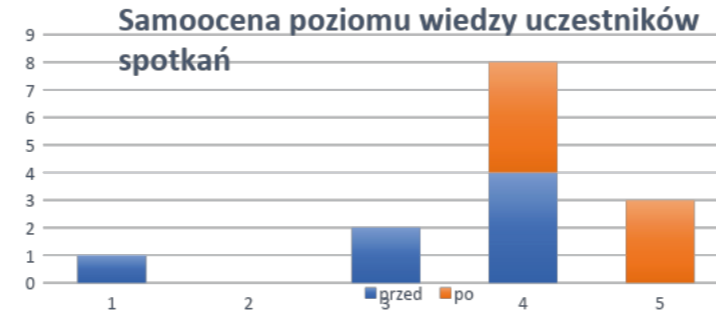

Sondowanie opinii uczestników warsztatów LOGOLab – wyniki:

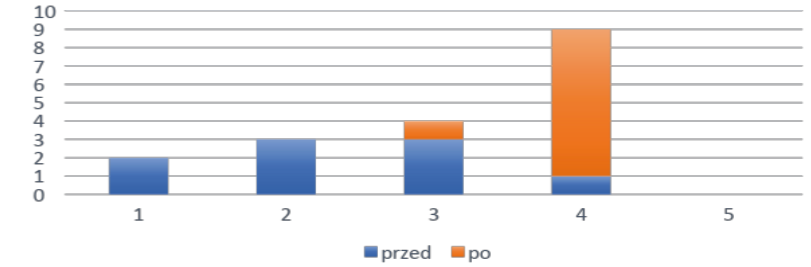
edycja 2018/2019 (Węsierska i in., 2019)

	Rodzice	Wolontariusze
Zmiana	Wszyscy uczestnicy zauważyli zmianę w następujących obszarach: - nastawienie i sposób myślenia - przekonania na temat tego, co pomaga dzieciom z jękananiem - wiedza na temat jękania a także zmianę po stronie dzieci	12 osób zauważyło zmianę: - perspektywy - przekonań na temat tego, co pomaga dzieciom z jękananiem - postaw i sposobu myślenia - wiedzy na temat jękania
Korzyści	<ul style="list-style-type: none"> • Zrozumienie, czym jest jękanie • Poznanie innych rodziców dzieci z jękananiem • Wymiana doświadczeń • Wsparcie ze strony innych rodziców • Radzenie sobie z jękananiem • Zaproszeni goście – osoby jękające się • Odczucie ulgi (nie jesteśmy winni jękania dziecka) • Wyjątkowość osób z jękananiem • Inna perspektywa patrzenia na osoby z jękananiem • Cierpliwość podczas słuchania osoby z jękananiem • Rzetelna wiedza na temat jękania • Wskazówki, porady 	<ul style="list-style-type: none"> • dobyte wiedzy użytecznej podczas studiów • Spotkanie osób z jękananiem • Emocje • Spotkanie dzieci z jękananiem • Spotkanie rodziców dzieci z jękananiem
Kompetencje	Bardzo wysoki: 1 Wystarczający: 1 Niewystarczający: 2 Wzrost kompetencji: 1	W pełni: 2 Niewystarczająco: 3 Trudno powiedzieć: 1 Wzrost kompetencji: 8
Oczekiwania	Bardziej niż oczekiwano: 1 Spełnione: 3 W dużym stopniu: 1	Zostały spełnione: 10 W dużym stopniu: 1 Po części spełnione: 1 Bez określenia stopnia: 2

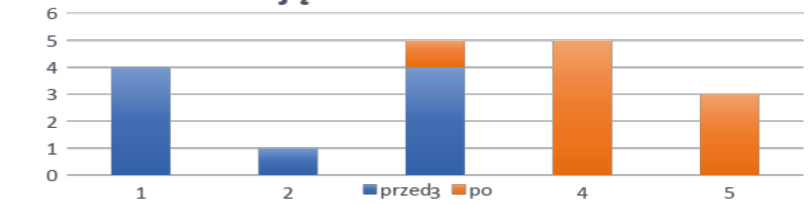
edycja 2019/2020 (Romaniuk, 2020)

Samocena poziomu wiedzy rodziców

Samocena nastawienia rodziców wobec jękania

edycja 2020/2021

	Rodzice	
Zmiana	„Zmiana w postawie”. „Większa pewność siebie.” „Sposób myślenia o jękananiu, sposób rozmowy z dzieckiem i osobami z otoczenia, oswojenie z mówieniem o jękananiu, spokój w myśleniu o przyszłości dziecka.” „Jestem spokojniejsza o syna i wiem, jak mu pomóc.”	Korzyści
		„Duże wsparcie emocjonalne, zdobyta wiedza.” „Zrozumienie problemu i kształtowanie właściwej postawy”. „Nie jesteś sam. Są inni, którzy spotkali się z podobną sytuacją. Dzięki warsztatom można przekonać się, co czują i jak radzą sobie z codziennością.” „Wiem, jak pomóc dziecku, jak je ochronić, jak wspierać.” „Podczas warsztatów oswoisz jękanie, nauczysz się o nim mówić i z podniesioną głową spojrzysz w przyszłość. Dają siłę i moc, wiedzę i wiarę w codziennym życiu z jękananiem.”

Wnioski:

I. Wybrane korzyści według rodziców:

- wzmocnienie kompetencji rodzicielskich i poczucia sprawstwa;
- pogłębienie wiedzy o jąkaniu i odczulenie na jąkanie;
- wzmocnianie równowagi psychicznej;
- możliwość poznania i skonfrontowania metod terapii i technik logopedycznych;
- usprawnianie komunikacji w rodzinach;
- stymulowanie gotowości do szerzenia tej wiedzy.

II. Wybrane korzyści według studentów

- możliwość łączenia teorii z praktyką;
- poszerzanie wiedzy o jąkaniu i kompetencji związanych z terapią tego zaburzenia;
- zdobywanie umiejętności do wdrażania praktyki logopedycznej opartej na pracy z rodziną (family-oriented model of intervention);
- poznanie strategii z zakresu profilaktyki logopedycznej, w tym edukacji włączającej i antydyskryminacyjnej.

III. Dodatkowe korzyści według terapeutek

- forma online dała możliwość rozszerzenia działań na całą Polskę w okresie pandemii;
- upowszechnianie wiedzy o jąkaniu – poprzez opracowanie dokumentalnych materiałów filmowych adresowanych do różnych grup odbiorców (m. in. *LOGOLab – Twój uczeń się jąka – to wyzwanie, ale masz potencjał, by go wesprzeć; Budujemy świat, który rozumie jąkanie; Oswajamy jąkanie – opinie dzieci, rodziców i wolontariuszy; Porozmawiajmy o jąkaniu. Rodzice – rodzicom; Wywiady z uczestnikami warsztatów LOGOLab*); dostęp: www.logolab.edu.pl

Podziękowania:

Organizatorzy dziękują wszystkim uczestnikom warsztatów (dzieciom, rodzicom, zaproszonym gościom i wolontariuszom) oraz władzom Wydziału Humanistycznego UŚ.

Aleksandra Boroń
aboron@logopeda-24.pl

Izabela Michta
izabela.michta@op.pl

Katarzyna Romaniuk
kasia.romaniuk@interia.pl

Agata Sakwerda
asakwerda@centrumlogopedyczne.com.pl

Katarzyna Węsierska
katarzyna.wesierska@us.edu.pl

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Bibliografia:

Dell, C.W. (2008). *Terapia jękania u dzieci w młodszym wieku szkolnym. Podręcznik dla logopedów*. Oficyna Wydawnicza Impuls.

Goldberg, S.A. (1993). *Clinical intervention: A philosophy and methodology for clinical practice*. Macmillan.

Graham, M.S., Arent, J. (2004). A discipline-wide approach to group treatment. *Topics in Language Disorders*, 24, 105–117.

Romaniuk, K. (2020). *Wpływ udziału w spotkaniach grupy terapeutycznej LOGOLab na dzieci jękakujące się i ich rodziców*. Niepublikowana praca dyplomowa, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Sandrieser, P., Schneider, P. (2015). *Stottern im Kindesalter*. Georg Thieme Verlag.

Węsierska, K., Boroń, A., Michta, I., Sakwerda, A. (2019, czerwiec). *Group therapy meetings for children who stutter and their families as a source of empowerment for all attendees*. Referat zarezentowany podczas the 13th International Stuttering Association World Congress, Hveragerdi, Islandia.

Yalom, I., Leszcz, M. (2006). *Psychoterapia grupowa. Teoria i praktyka*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.